

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Op 22 februari 1972 heb ik mij tot de Sociaal-Economische Raad gericht met de vraag, of het naar de mening van de raad wenselijk zou zijn de mogelijkheid te creëren, bij plotselinge mutaties in de loonstructuur ten gunste van de laagstbetaalde werknemers in c.a.o.-verband het minimumloon op kortere termijn dan de thans wettelijk voorgeschreven termijn van drie jaar aan te passen.

Aan deze adviesaanvraag lag de overweging ten grondslag dat er zich omstandigheden kunnen voordoen, dat door de werking van het thans bestaande wettelijke aanpassingsmechanisme van het minimumloon dit loon achterblijft bij de lonen van de laagstbetaalde werknemers in c.a.o.-verband. Dit verschijnsel zal zich b.v. kunnen voordoen bij loonsverhogingen die geheel of gedeeltelijk in de vorm van voor iedereen gelijke bedragen plaatsvinden of bij een verwerking van uitkeringen-ineens in de loonschalen met vaste nominale toeslagen. In deze gevallen stijgen de lonen van de laagstbetaalden met een hoger percentage dan de regelingslonen gemiddeld stijgen. Doordat anderszinds de ontwikkeling van het minimumloon gekoppeld is aan de gemiddelde stijging van de regelingslonen zal de stijging van het minimumloon bij die van de laagste c.a.o.-lonen achterblijven.

Op grond van het huidige artikel 14, zevende lid, is het mogelijk telkens na een periode van drie jaar deze achterstand ongedaan te maken nadat ter zake door de Sociaal-Economische Raad advies is uitgebracht.

Op 20 oktober 1972 heeft de raad ter zake advies uitgebracht. Hij is van mening, dat uit een oogpunt van sociale rechtvaardigheid het openen van de mogelijkheid tot aanpassing op een vroeger tijdstip dan in de huidige bepaling is voorzien wenselijk is.

Bovendien kan naar het oordeel van de Raad een dergelijke versnelde aanpassing leiden tot een mitigering van de aan toepassing van artikel 14, zevende lid, verbonden mogelijke schokwerking.

Aan de Minister van Sociale Zaken zou volgens de raad door een wijziging van het zevende lid van artikel 14 de bevoegdheid moeten worden verleend om wanneer er naar het oordeel van de Minister omstandigheden aanwezig zijn, welke het ongewenst doen zijn met een adviesaanvraag te wachten tot na afloop van de termijn van drie jaar, eerder aan de Sociaal-Economische Raad advies te vragen over de wenselijkheid van een bijzondere verhoging van het minimumloon.

Naar de mening van de raad is slechts sprake van omstandigheden welke het ongewenst doen zijn met de adviesaanvraag te wachten tot na afloop van de termijn van drie jaar, wanneer naar het oordeel van de Minister duidelijk sprake is van een bepaalde ontwikkeling in de loonvorming op grond waarvan hem het vragen van advies inzake een bijzondere aanpassing van het minimumloon op zijn plaats lijkt.

Bij de beantwoording van deze adviesaanvraag dienen naar het oordeel van de raad naast de bijzondere omstandigheden welke de aanleiding vormden tot de adviesaanvraag door de raad dan evenwel ook andere aspecten van het minimumloon in de beschouwing te kunnen worden betrokken.

Wanneer tot een zodanige adviesaanvraag wordt overgegaan zou volgens de raad de termijn van drie jaar opnieuw moeten aanvangen met de datum van deze adviesaanvraag.

Met de raad ben ik van mening dat het uit een oogpunt van sociale rechtvaardigheid wenselijk is, een mogelijkheid tot versnelde aanpassing te creëren. De mitigerende invloed welke ervan kan uitgaan op een mogelijke schokwerking, verbonden aan toepassing van de in het huidige zevende lid van artikel 14 vastgelegde procedure, kan als een gunstig neveneffect worden beschouwd.

Zoals hieronder nader zal worden uitgewerkt wordt in het onderhavige wetsontwerp een voorziening voorgesteld op grond waarvan het mogelijk zal zijn, wanneer daartoe naar het oordeel van de Minister van Sociale Zaken aanleiding bestaat, de adviesaanvraag bedoeld in het huidige zevende lid van artikel 14 van de onderhavige wet vervroegd bij de Sociaal-Economische Raad in te dienen.

Een essentieel onderscheid tussen de vervroegde en de normale drie-jaarlijkse adviesaanvraag bestaat allereerst hierin, dat de laatstgenoemde in beginsel beperkt kan zijn tot de vraag of er omstandigheden aanwezig zijn welke een bijzondere verhoging wenselijk maken, terwijl in de vervroegde adviesaanvraag de Minister van Sociale Zaken de omstandigheden dient te vermelden welke tot de desbetreffende adviesaanvraag hebben geleid.

Een tweede punt van belang is, dat de aanleiding om tot een vervroeging van de adviesaanvraag over te gaan niet beperkt behoort te zijn tot een plotselinge mutatie in de loonstructuur ten gunste van de laagstbetaalde werknemers in c.a.o.-verband. Voorwaarde is slechts, dat sprake is van een duidelijk waarneembare, voor het minimumloon relevante ontwikkeling in de loonvorming.

Een derde punt dat in dit verband dient te worden vermeld is dat het noodzakelijk is dat de Sociaal-Economische Raad, ten einde tot een afgewogen oordeel over de wenselijkheid van een bijzondere verhoging van het minimumloon te geraken, zich bij zijn oordeelsvorming niet beperkt tot de bijzondere omstandigheden welke tot de vervroegde adviesaanvraag hebben geleid, maar alle ter zake relevante aspecten in de beschouwing betreft.

Ten slotte moge erop worden gewezen dat de hier bedoelde versnelde adviesaanvraag inzake een bijzondere verhoging van het minimumloon in verband met het voorgaande moet worden aangemerkt als een adviesaanvraag als reeds in het huidige zevende lid van artikel 14 is voorzien, met dien verstande dat deze vervroegd wordt ingediend. Hieruit volgt logischerwijze, dat met de indiening van de adviesaanvraag een nieuwe termijn van drie jaar, in evengenoemde bepaling bedoeld, zal gaan aanvangen.

Op grond van het bovenstaande wordt in het wetsontwerp voorgesteld artikel 14, zevende lid, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in diër voege te wijzigen, dat aan de Minister van Sociale Zaken de bevoegdheid wordt verleend om, indien daartoe naar zijn oordeel aanleiding bestaat, eerder dan na afloop van de in dit lid genoemde termijn van drie

jaar aan de Sociaal-Economische Raad advies te vragen over de wenselijkheid van een bijzondere verhoging van het minimumloon. Voorgesteld wordt, dat met de datum van een zodanige adviesaanvraag de termijn van drie jaar opnieuw aanvangt. Nadat de raad advies heeft uitgebracht kan het minimumloon indien hiertoe naar het oordeel van de Regering aanleiding bestaat bij algemene maatregel van bestuur worden verhoogd.

De Minister van Sociale Zaken,

J. BOERSMA.